

*Сергєєва Діана Борисівна,
доцент кафедри правосуддя юридичного факультету Київського
національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат
юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент*

ПРОБЛЕМИ ПРОВАДЖЕННЯ ДОПИТУ В РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ

Запровадження новим Кримінальним процесуальним кодексом України (далі - КПК України) інституту провадження допиту в режимі відео конференції, що передбачений ст. 232, суттєво збільшує можливості сторін у кримінальному процесуальному доказуванні, а саме розширює можливості отримання нових доказів у кримінальному провадженні та перевірки вже наявних.

Закон визначає випадки, у яких допит може бути проведений у режимі відео конференції при трансляції з іншого приміщення (дистанційне досудове розслідування), зокрема: 1) у разі неможливості безпосередньої участі певних осіб у досудовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин; 2) у разі необхідності забезпечення безпеки допитуваних осіб; 3) для проведення допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого; 4) у разі необхідності вжиття таких заходів для забезпечення оперативності досудового розслідування; 5) за наявності інших підстав, визначених слідчим, прокурором, слідчим суддею достатніми.

Як видно із вищевказаних положень закону, слідчий, прокурор можуть прийняти рішення про проведення допиту в режимі відео конференції, керуючись, в першу чергу, організаційно-тактичними міркуваннями. Разом з тим, закон чітко не встановлює про які «інші поважні причини» йдеться у п. 1 ч. 1 ст. 232 КПК та «інші підстави, визначені слідчим, прокурором, слідчим суддею достатніми» у п. 5 ст. 232 КПК України.

В режимі відеоконференції може бути проведений допит будь-якого учасника кримінального провадження (потерпілого, свідка, підозрюваного, обвинуваченого, експерта), одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб, а також допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Рішення про проведення допиту в режимі відеоконференції приймається слідчим, прокурором самостійно, а в разі допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні у режимі відеоконференції - слідчим суддею з власної ініціативи або за клопотанням сторони чи інших учасників кримінального провадження.

У разі, якщо сторона кримінального провадження чи потерпілий заперечує проти проведення допиту в режимі відеоконференції, слідчий, прокурор, слідчий суддя може прийняти рішення про його здійснення у формі вмотивованої постанови (ухвали), обґрунтувавши в ній прийняте рішення. Рішення про проведення допиту в режимі відеоконференції, в ході

якого дистанційно перебуватиме підозрюваний, не може бути прийняте, якщо він проти цього заперечує.

Використання під час проведення допиту в режимі відеоконференції технічних засобів і технологій повинно забезпечувати належну якість зображення і звуку, а також інформаційну безпеку. Учасникам допиту повинна бути забезпечена можливість ставити запитання і отримувати відповіді осіб, які беруть участь у допиті дистанційно, реалізовувати інші надані їм процесуальні права та виконувати процесуальні обов'язки, передбачені кримінальним процесуальним законодавством. Особа, якій забезпечується захист, може бути допитана в режимі відеоконференції з такими змінами зовнішності і голосу, за яких їй неможливо було б упізнати.

Одна із процесуальних відмінностей допиту особи в режимі відеоконференції від допиту в загальному порядку, що регламентується ст. ст. 225-227 КПК України, полягає в необхідності залучення службової особи органу досудового розслідування, під юрисдикцією якого перебуває приміщення, в якому знаходиться допитувана особа чи місто, в якому він розташований, для вручення допитуваній особі пам'ятки про її процесуальні права, перевірки її документів, що посвідчують особу, та перебування поряд з нею до закінчення допиту.

Якщо допитувана особа знаходиться у приміщенні, розташованому поза територією, яка перебуває під юрисдикцією органу досудового розслідування, або поза територією міста, в якому він розташований, слідчий, прокурор своєю постановою доручає в межах компетенції органу внутрішніх справ, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за дотриманням податкового законодавства, на території юрисдикції якого перебуває така особа, Національному антикорупційному бюро України або Державному бюро розслідувань, вручити допитуваній особі пам'ятку про її процесуальні права, перевірити її документи, що посвідчують особу, та перебувати поряд з нею до закінчення допиту. Копія постанови може бути надіслана електронною поштою, факсимільним або іншим засобом зв'язку. Службова особа органу, що отримав доручення, за погодженням зі слідчим, прокурором, що надав доручення, зобов'язана в найкоротший строк організувати виконання зазначеного доручення. Якщо допитувана особа утримується в установі попереднього ув'язнення або установі виконання покарань, вищезазначені дії здійснюються службовою особою такої установи.

Законом чітко не встановлено, де повинен перебувати захисник особи під час її дистанційного допиту, перекладач, інші особи, що можуть (або зобов'язані) брати участь у проведенні допиту. Якщо вони знаходяться не у приміщенні, де знаходиться допитувана особа, то необхідно надати можливість для їх попереднього спілкування. Таке спілкування може надати підстави допитуваній особі реалізувати своє право на відвід, а особі, що залучається до допиту - право на самовідвід у встановлених законом випадках. Якщо особою, що допитується дистанційно є неповнолітній, то

його законний представник, педагог або психолог, лікар повинні перебувати в одному приміщенні з неповнолітнім.

Хід і результати допиту, проведеного у режимі відеоконференції, фіксуються за допомогою технічних засобів відеозапису та у протоколі допиту, що складається слідчим, прокурором, що проводили цю слідчу (розшукову) дію у режимі відеоконференції.